

สํานักกรมวิชาชิพครูเฉลิมพระเกียรติ *พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว* ณ *วังไกลกังวล* จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๒๕๖๓

ปฐนีอาจารย์ของวงการศึกษาไทย
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
พระผู้ทรงเป็นครูปฐนีอาจารย์

“...ภาระหน้าที่ของครูในยามที่บ้านเมืองต้องเผชิญกับปัญหาที่ต้องช่วยกัน
แก้ไขนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูคือบุคคลที่จะเป็นผู้จัดกิจกรรม และ
ประสบการณ์ เพื่อให้นักเรียนและบุคคลทั่วไปได้มีความรู้และปัญญาที่จะมองเห็น
ช่องทางที่จะป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เผชิญ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน
สังคมได้อย่างสันติสุข...”

“...ครูผู้สอนควรทำงานเพื่อเด็กด้วยความอดทน และเสียสละ ควรศึกษา
หาความรู้ในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ป้อนให้แก่เด็ก ควรสอนให้อ่านได้ อ่านมิใช่ท่องได้
และควรควรประดิษฐ์อุปกรณ์การสอนขึ้นเอง พยายามใช้วัสดุที่หาง่าย เช่น วัสดุ
เหลือใช้หรือที่หาได้ในท้องถิ่น ไม่ควรหวังสิ่งของบริจาคเสมอไป...”

“...เราก็เห็นแล้วว่า การอ่านหนังสือนี้สำคัญมาก ควรจะหาเวลาอ่าน
ทุกวัน ไม่มากก็น้อย เพราะหนังสือเป็นเพื่อนที่ดี เวลาเราอ่านหนังสือเราต้องอยู่
ในความเงียบสงบ ทำให้เกิดสมาธิ จึงเป็นความสุขอย่างหนึ่งและเป็นการฝึกใจที่ดี...”

“...เมืองไทยเรามีกิจการพิมพ์และหนังสือมากมายเหลือเกิน ฉันหวังว่า
จะมีคนอ่านหนังสือให้มากสมกับที่มีการพิมพ์หนังสือออกมามากมายเช่นนี้...”

สกตปวิพท

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
พระผู้ทรงเป็นครูบุชฌีญาจารย์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์

พระประวัติ

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นพระธิดาพระองค์แรกใน สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ประสูติเมื่อ วันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๖ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ พระนามในสูติบัตรเมื่อแรกประสูติคือ เมย์ ตามเดือนที่ประสูติ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า “หม่อมเจ้ากัลยาณิวัฒนา” พระองค์มีพระอนุชาเป็นพระมหากษัตริย์ไทยถึง ๒ พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงสถาปนาพระองค์เป็น “พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากัลยาณิวัฒนา” ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลฯ รัชกาลที่ ๘ ทรง เฉลิมพระเกียรติเป็น “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา” ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๖ รอบในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระอิสริยยศกิติ เป็นเจ้าฟ้าต่างกรมฝ่ายในตามธรรมเนียมราชประเพณีเป็นพระองค์แรกในรัชกาล ทรงพระนามว่า “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” เป็นการเฉลิมพระเกียรติที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

การศึกษา

ปลาย พ.ศ. ๒๔๖๙ สมเด็จพระบรมราชชนกได้ทรงนำครอบครัวไปประทับที่เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อทรงศึกษาวิชาการแพทย์และรักษาพระองค์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงเริ่มศึกษาในระดับอนุบาลที่โรงเรียนพาร์ค

(Park School) ในปี ๒๔๗๑ เมื่อสมเด็จพระบรมราชชนกทรงสำเร็จการศึกษาวิชาแพทยศาสตร์ที่ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด จึงได้ทรงนำครอบครัวเสด็จกลับประเทศไทย และประทับที่ตำหนักใหญ่ วังสระปทุม สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษาจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๖ ภายหลังจากที่พระบรมราชชนกเสด็จสวรรคต ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ และประเทศไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลง การปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงได้รับพระบรมราชานุญาต ให้นำพระโอรสและพระธิดาทั้ง ๓ พระองค์ ไปประทับ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จึงได้ทรง เข้าศึกษาในสถาบันรับเลี้ยงเด็กของโซเลย์ (Champ Soleil) อีกครั้งหนึ่งเป็นเวลา ๒ เดือน แล้วจึงทรง เข้าศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชื่อ เมียมองต์ (Miermont)

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศพระราชสมภดิและรัฐบาล ได้อัญเชิญ พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอาเนนทมทิตล เสด็จขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อมา หลังจากนั้น สมเด็จพระราชชนนีทรงนำพระโอรสพระธิดาไปประทับที่บ้านซึ่งพระราชทานนามว่า วิลลาวัฒนา (Villa Vadhana) เมืองปุยยี (Pully) ใกล้กับโลซานน์ ใน พ.ศ. ๒๔๗๘ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ ทรงเข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสตรี ชื่อ École Supérieure de Jeunes Filles de la Ville de Lausanne ทรงสามารถสอบเข้าชั้น ๕ ในระดับมัธยมศึกษาได้ ทรงเรียนภาษา เยอรมันและภาษาละตินด้วย พ.ศ. ๒๔๘๑ ทรงย้ายไปศึกษาต่อที่เจนีวาในลักษณะของนักเรียนประจำที่ โรงเรียน International School of Geneva ทรงสอบผ่านชั้นสูงสุดของระดับมัธยมศึกษาได้ดีเยี่ยม เป็นที่ ๑ ของโรงเรียนและที่ ๓ ของทั้งประเทศสวิตเซอร์แลนด์

พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้ทรงเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยโลซานน์ ในคณะวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาเคมี ทรงสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี และได้รับ Diplome de Chimiste Analyste เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑

ระหว่างที่ทรงศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยโลซานน์ ได้ทรงเข้าศึกษาหลักสูตร Diplôme de Sciences Sociales et Pédagogiques อันประกอบด้วยวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชา การศึกษา วารณคดี ปรัชญา และจิตวิทยา แม้เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาเคมีแล้ว ก็ยังทรงศึกษา วิชาวารณคดีและปรัชญาต่อไปอีกด้วยความสนพระทัย พระปรีชาสามารถในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ก่อให้เกิด คุณประโยชน์แก่สังคมไทยเป็นเอนกประการในเวลาต่อมา

พระอัจฉริยภาพด้านการศึกษา

เมื่อสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เสด็จนิวัติประเทศไทยใน พ.ศ. ๒๔๙๓ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงทราบดีว่า พระธิดา โปรดการเป็นครูมาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ รับสั่งแนะนำให้ทรงงานเป็นอาจารย์ จึงทรงเริ่มต้นรับงานเป็นพระอาจารย์พิเศษ สอนภาษาฝรั่งเศสที่ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ ทรงสอนวิชา วารณคดีฝรั่งเศส วิชาอารยธรรมฝรั่งเศส และวิชาการพูดฝรั่งเศสแก่นิสิตชั้นปีที่ ๔ ชั้นปีที่ ๓ และชั้น ปีที่ ๒ ตามลำดับ ปรากฏว่าพระปรีชาสามารถในด้านวิชาการและพระจริยวัตรของพระองค์เป็นที่ชื่นชอบ และประทับใจแก่บรรดาคณาจารย์ และนิสิตคณะอักษรศาสตร์ในครั้งกระนั้นอย่างล้นพ้น

ใน พ.ศ. ๒๕๑๒ คณะศิลปศาสตร มหาวิทาลัยธรรมศาสตร ไดขอพระราชทานพระกรุณาเป็นอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย ทรงรับงานสอนและงานบริหาร โดยทรงเป็นหัวหน้าสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส และผู้อำนวยการภาษาต่างประเทศ อันประกอบด้วยภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น จีน และ รัสเซีย ทรงสอนวิชาภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสแก่นักศึกษา และทรงดูแลการสอนของอาจารย์ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ทรงจัดทำหลักสูตรปริญญาตรีภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศสเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม เนื่องจากพระภารกิจด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ จึงทรงลาออกจากตำแหน่งอาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร แต่ยังคงทรงมีพระกรุณารับเป็นอาจารย์พิเศษเมื่อพอจะมีเวลาประทาน พร้อมกันนี้ ก็มีพระกรุณาทรงรับเป็นองคมนตรีบรรยายพิเศษวิชาภาษาฝรั่งเศสของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ด้วย เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นต้น

ระหว่างที่ทรงงานเป็นอาจารย์ได้ทรงร่วมกิจกรรมทางวิชาการหลายด้าน เช่น ทรงเป็นกรรมการสอบชิงทุน ก.พ. ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทรงเป็นประธานออกข้อสอบวิชาภาษาฝรั่งเศส ในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยหลังจากที่ทรงปฏิบัติงานด้านการสอนมาจนกระทั่งเดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๑ จึงทรงได้รับโปรดเกล้าฯ พระราชทานตำแหน่ง ศาสตราจารย์พิเศษของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร

ด้วยพระปรีชาญาณและประสบการณ์ที่ทรงสอนภาษาฝรั่งเศสมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้ทรงตระหนักถึงปัญหาความต่อเนื่องในการเรียนภาษาฝรั่งเศสระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา จึงทรงริเริ่มก่อตั้งสมาคมครูภาษาฝรั่งเศสแห่งประเทศไทยขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเรียนการสอนภาษา และทรงดำรงตำแหน่งนายกสมาคมเป็นเวลา ๕ ปี ต่อจากนั้น ก็ยังทรงรับเป็นนายกสมาคมกิตติมศักดิ์มาโดยตลอด ทรงจัดให้มีการสัมมนาและการประชุมทางวิชาการหลายครั้งในรอบปี รวมทั้งทรงดูแลเอาพระทัยใส่บรรดาครูที่ได้รับทุนอบรมภาษาฝรั่งเศสโดยถ้วนหน้า ผลงานของสมาคมมีส่วนช่วยให้การสอนและการวิจัยภาษาฝรั่งเศสในประเทศไทยเจริญรุดหน้าเป็นลำดับ นับว่าทรงเป็นศูนย์รวมของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาสาขานี้ ทั้งในมหาวิทยาลัยและโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มิได้ทรงสนพระทัยการศึกษาเฉพาะระดับอุดมศึกษาเท่านั้น หากทรงคำนึงถึงความสำคัญของการศึกษาระดับต้นด้วยว่า เป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป ดังนั้นเมื่อมูลนิธิสมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยในพระอุปถัมภ์ของพระองค์ จัดตั้งโครงการสอนการอ่านแก่เด็กเล็กในชั้นเตรียมความพร้อมทั่วประเทศ จึงได้ประทานความช่วยเหลือ โดยทรงรับเป็นผู้ดำเนินการทดลองการใช้อุปกรณ์การเรียนของมูลนิธิฯ โดยทรงนำไปทดลองใช้ระหว่างการเดินทางเสด็จสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชมราชชนนี เสด็จเยี่ยมและสงเคราะห์ราษฎรในท้องถิ่นทุรกันดารของจังหวัดต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศ ทรงประเมินผลอุปกรณ์ วิเคราะห์ และแนะนำข้อแก้ไข จนแล้วเสร็จตามโครงการ

ทรงส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงเน้นความสำคัญของการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ใน ๓ ด้านเท่า ๆ กัน คือ การศึกษาและวิจัย การนำทฤษฎีไปใช้ในการผลิตเป็นอุตสาหกรรม และการสร้างครูวิทยาศาสตร์ ทรงให้ความสำคัญของการศึกษาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานในระดับโรงเรียนมาก เพราะจะเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับอุดมศึกษาต่อไป ดังจะเห็นได้จากกรที่ทรงส่งเสริมให้สร้างสื่อเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ในระดับอนุบาลและประถมศึกษา และทรงใช้วิธีการประเมินสื่อการสอนโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ทรงอุปถัมภ์โครงการโอลิมปิกวิชาการ

ด้วยเหตุที่พระองค์ทรงเป็นนักวิชาการ และทรงศึกษาทางวิทยาศาสตร์ จึงทรงสนพระทัยโครงการจัดส่งเยาวชนไทยเข้าร่วมแข่งขัน โอลิมปิกวิชาการ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ มาโดยตลอด การแข่งขันมีทั้งวิชาคณิตศาสตร์ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาชีววิทยา และวิชาดาราศาสตร์ ได้พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ และเงินกองทุนสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อช่วยเหลือ โดยทรงติดตามความเคลื่อนไหวของการแข่งขันทุกระยะ พระราชทานกำลังใจและแสดงความยินดีแก่เยาวชนที่ประสบความสำเร็จมาทุกครั้ง นอกจากนี้ ได้ทรงจัดตั้ง “มูลนิธิส่งเสริมโอลิมปิกวิชาการและพัฒนามาตรฐานวิทยาศาสตร์ศึกษาในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ (สอวน.)” ขึ้น และทรงรับเป็นองค์ประธานมูลนิธิรวมทั้งเงินทุนการกุศลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ใช้ดำเนินการเป็นประจำทุกปี เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของเด็กไทย โดยจะเริ่มต้นพัฒนานักเรียนที่มีศักยภาพสูงก่อน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นหาที่สุดมิได้ ที่ทรงให้ความสำคัญอย่างมากต่อวงการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ของประเทศไทย

พระอัจฉริยภาพด้านพระนิพนธ์

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงมีพระอัจฉริยภาพด้านพระนิพนธ์ ทรงสร้างสรรค์พระนิพนธ์มาโดยตลอดอย่างต่อเนื่องยาวนาน และทรงได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย ได้ถวาย “รางวัลนราธิป” แต่สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระองค์ทรงสนพระทัยในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ทรงเห็นความสำคัญของหนังสือ จึงทรงนิพนธ์หนังสือไว้เป็นจำนวนมาก สามารถใช้อ้างอิงและประกอบการศึกษาค้นคว้าเชิงศาสตร์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี พระนิพนธ์หลายเล่มเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพันธ์ ทรงใช้ถ้อยคำเรียบง่าย กระชับ รัดกุม พระนิพนธ์ที่ปรากฏในหนังสือ “กัลยาณิทรศาน” มีจำนวนถึง ๒๕ ชื่อเรื่อง ซึ่งเน้นหนักไปที่พระนิพนธ์ประเภทสารคดี ยกเว้นพระนิพนธ์ “นิทานสำหรับเด็ก” เล่มเดียวที่เป็นงานประเภทบันเทิงคดี แต่เป็นพระนิพนธ์แปล ซึ่งทรงแปลไว้ตั้งแต่พระชนมายุ ๙ พรรษา พระนิพนธ์แบ่งตามเนื้อหาได้ ๒ กลุ่มใหญ่

กลุ่มแรก ทรงนิพนธ์เกี่ยวกับพระราชวงศ์อันได้แก่ ๑. จุฬาลงกรณ์ราชสันตติวงศ์ พระนามพระราชโอรส ธิดา และพระราชชนัดดา ๒. แม่เล่าให้ฟัง ๓. พระราชธิดาในรัชกาลที่ ๕ ๔. เวลาเป็นของมีค่า Busy Fingers ๕. เจ้านายเล็ก ๆ - ยุวกษัตริย์ ๖. ไปรษณียบัตรเจ้าฟ้า Postcard Games ๗. เจ้าฟ้าทหารเรือ พ.ศ. ๒๔๕๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๘ ๘. ตราแผ่นดิน ตราราชสกุล และสกุล อักษรพระนาม และพระนามย่อ ๙. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และงานศิลปะ Prince Mahidol and Art ๑๐. จดหมายเหตุชาวบ้าน ข่าวสมเด็จพระเจ้า Popular Chronicle from the Press, the Demise of the Princess Mother ๑๑. ส่งเสด็จสมเด็จพระเจ้า ประมวลเรื่องจากหนังสือพิมพ์

กลุ่มที่สอง เป็นพระราชนิพนธ์สารคดีท่องเที่ยว เป็นการใช้ข้อมูลความรู้เชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ที่เสด็จไปทรงเยือนอันได้แก่ ๑. หนึ่งโหลในเมืองจีน ๒. ยูนนาน Yunnan ๓. สายอารยธรรมจีน : ๗ ธาเน่แห่งอาณาจักรกลาง ๔. จากโครีโอสู่โคเรีย : ๘ วันในสาธารณรัฐ ประ

ซาธิปไตยประชาชนเกาหลี ๕. ภูฐาน : เกาะเขียวบนแผ่นดิน Bhutan : Green Island on Land ๖. ที่ไซบีเรียหนาวไหม Is it cold in Siberia? ๗. ตุรกี : ดินแดนจักรพรรดิโรมันและสุลต่านออตโตมัน Turkey : Land of the Roman Emperors and Ottoman Sultans ๘. จีนเจียงและกานซู : ภาพจากดินแดนสุดหล้าฟ้าเขียว Xinjian and Gandsu : Pictures from Far Away Places ๙. จีนตะวันออก ขึ้นเขาลงทะเลสาบ เข้าวัด ๑๐. จีนอีสานและเสฉวน ๑๑. จากแดนแมนจูสู่ฮ่อไป

นอกจากนี้ยังมีพระนิพนธ์แปลอีก ๓ เรื่อง คือ นิทานสำหรับเด็ก แม่เล่าให้ฟัง (ภาค ๒) และราชาภิเษกพระเจ้ากรุงสเปน พระอัจฉริยภาพความรู้ทางด้านวิชาการ และการอุทิศพระองค์เพื่อการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เป็นที่ประจักษ์ชัดเจน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงได้มีมติให้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในหลายสาขาวิชา อาทิ สาขาอักษรศาสตร์ ครุศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสัตวแพทยศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (ภาษาและวรรณคดีฝรั่งเศส) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (ภาษา) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และทรงได้รับการเทิดทูนพระเกียรติจากรัฐบาลและองค์กรต่างประเทศหลายแห่ง อาทิ รัฐบาลฝรั่งเศส และองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

พระราชกรณียกิจด้านการสังคมสงเคราะห์

น้ำพระทัยของพระองค์ท่านหนักไปในทางการสงเคราะห์ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข เพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทุกเพศทุกวัย นับตั้งแต่เด็กอ่อน จนถึงผู้สูงอายุ โดยทรงเป็นประธานหรืออุปถัมภ์มูลนิธิ หรือกองทุนต่าง ๆ มากมาย เช่น มูลนิธิ พอ.สว. มูลนิธิโรคไตแห่งประเทศไทย มูลนิธิถันยรักษ์ ศิริราชมูลนิธิ มูลนิธิเด็กอ่อนในสลัม กองทุน “หมอเจ้าฟ้า” มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพิการ เป็นต้น

พระราชกรณียกิจด้านศาสนา

คำนำของสำนักพิมพ์ที่พิมพ์หนังสือเรื่อง นวาวธรรม ได้กล่าวว่า “วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระองค์ เป็นวัดในพระองค์ เมื่อ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๐ จัดสร้างในที่ดินของกรมธนารักษ์ ตำบลทาบอบ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครสวรรค์ พระองค์ทรงสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในมงคลวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๗๒ พรรษา รูปแบบเป็นรูปเรือหลวงตั้งอยู่บนภูเขาชื่อ “ราชญาณนาวาที่สามยมงคล” ซึ่งถือว่าเป็นวัดแรกและวัดเดียวเท่านั้น และจะไม่มีวัดแบบนี้อีกต่อไปในอนาคตแล้ว มิเพียงเท่านั้น พระองค์ยังพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ร่วมสมทบการก่อสร้างอีกด้วย ทรงรับเป็นองค์ประธานในการจัดสร้าง เจดีย์ศรีพุทธคยาจำลอง เพื่อถวายแด่พระอนุชาผู้ทรงเป็นที่รักและเป็นดวงใจของพสกนิกรชาวไทย เจดีย์ศรีพุทธคยาเฉลิมพระเกียรติฯ มีความงดงามเป็นอย่างยิ่ง เพราะจำลองแบบมาจากเจดีย์ศรีพุทธคยา เมืองคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย

นอกจากนี้ยังทรงเจริญพระศรัทธาปสาทะในบวรพุทธศาสนา ทรงพระกรุณาเสด็จไปในการพระราชกุศลตามคำกราบทูลเชิญอยู่เสมอมิเคยขาด โดยมีได้ทรงเลือกว่าเป็นวัดที่ใหญ่หรือวัดเล็ก

งานสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนาขั้นสุดท้ายที่ได้ทรงบำเพ็ญสืบทอดจนเสด็จสู่สวรรคาลัย คือ การอนุรักษ์และเผยแผ่พระพุทธพจน์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ มีพระราชศรัทธา

ทรงอุปถัมภ์การพิมพ์พระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน เป็นคำสอนภาษาปาฬิหรือภาษาพระอัมมิ ที่บันทึกคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ตรงตามมติที่แท้จริง ของการสังคายนานานาชาติครั้งใหญ่และครั้งเดียวของโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยพระเถรานุเถระในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทจากนานาชาติ ๒,๕๐๐ รูป และต่อมาระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๔๘ ได้มีการตรวจทานใหม่เป็นฉบับสากลชุด ๔๐ เล่มสมบูรณ์ชุดแรกของโลก โดยกองทุนสนทนาธรรมนำสุข ท่านผู้ทรงคุณ ม.ล. มณีรัตน์ บุนนาค ในพระสังฆราชูปถัมภ์ฯ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในฐานะที่ทรงเป็นกุลเชษฐพระราชนัดดา ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับเป็นประธานกิตติมศักดิ์การพระราชทานและประดิษฐานพระไตรปิฎกสากลแก่สถาบันสำคัญในนานาชาติทั่วโลก โดยได้เสด็จจาริกไปพระราชทานชุดปฐมฤกษ์แก่ประธานาธิบดีแห่งศรีลังกา ณ กรุงโคลัมเบีย เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ในฐานะที่เป็นประเทศที่จารพระไตรปิฎกเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นครั้งแรกในโลก

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้ทรงเป็นผู้นำอุปถัมภ์โครงการพระไตรปิฎก อัญเชิญพระไตรปิฎกสากลอักษรโรมัน ชุด ๔๐ เล่ม พร้อมด้วย หนังสือพระไตรปิฎกศึกษาอ้างอิง ชุด ๒๐ เล่ม รวม ๖๐ เล่ม ทูลเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

เพื่อประโยชน์ในการศึกษา พระองค์ท่านได้พระราชทานพระไตรปิฎกสากลอักษรโรมันเป็นลำดับแรก แก่สถาบันที่ส่งเสริมการศึกษาฐานปัญญาเพื่อสันติสุข หรือสถาบัน ๒๖๐ แห่งทั่วโลก ซึ่งล้วนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง และเคยได้รับพระราชทานพระไตรปิฎกปาฬิฉบับ “จุลจอมเกล้าบรมอัมมิกมหาราช ร.ศ. ๑๑๒ อักษรสยาม” ในอดีตและปัจจุบันยังคงรักษาไว้เป็นอย่างดี ต่อมาได้พระราชทานแก่สถาบันสำคัญที่ทรงเห็นชอบตามที่ขอพระราชทานมา

สถาบันที่ได้รับพระราชทานพระไตรปิฎกสากล

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถึงปัจจุบัน ได้มีการพระราชทานพระไตรปิฎกสากลชุดปฐมฤกษ์และชุดพิเศษ แก่สถาบันสำคัญของโลกที่ได้ขอพระราชทานมา ดังนี้

สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา (๒๕๔๘), ศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (๒๕๔๘), ห้องสมุดคาโรลีนา เรติวีว่า มหาวิทยาลัยอุซาลา สวีเดน (๒๕๔๘), รัฐสภาแห่งศรีลังกา กรุงโคลัมโบ (๒๕๔๙), สมาคมพุทธศาสนาเถรวาทแห่งญี่ปุ่น โอซากา (๒๕๕๐), สมาคมมหาโพธิ์พุทธคยาอินเดีย (๒๕๕๐), และมหาวิทยาลัยลุนด์ ราชอาณาจักรสวีเดน (๒๕๕๐)

ในปีมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้าหญิงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับเป็นประธานกิตติมศักดิ์ได้โปรดเกล้าฯ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้อัญเชิญพระไตรปิฎกฉบับสากลไปพระราชทาน และประดิษฐาน ณ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในนานาชาติ และได้พระราชทานพระไตรปิฎกสากลแก่ประธานศาลฎีกา สำหรับประดิษฐาน ณ ศาลฎีกาแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในประเทศไทย

พระปรีชาสามารถในการอนุรักษและสืบทอดพระไตรปิฎกนั้เป็นพระเกียรติคุณที่เป็นเลิศและมีอาจหาผู้ใดเปรียบได้ อาทิ ทรงเล็งเห็นคุณค่าของความเป็นสากลในพระไตรปิฎกที่สามารถเผยแผ่จากประเทศไทยต่อไปในนานาชาติได้ตลอดไป นอกจากนี้การพิมพ์พระไตรปิฎกเป็นอักษรโรมัน ยังเป็นการเผยแผ่เป็นพระอัมมทานในรูปแบบใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งเป็นการเผยแผ่พระไตรปิฎกเป็นอักษรสากลสำหรับโลกโลกาภิวัตน์สมัยใหม่ นอกจากนี้ยังทรงเผยแผ่พระไตรปิฎกสากล ในฐานะคลังอารยธรรมทรงภูมิปัญญามนุษยชาติสำหรับสถาบันในนานาประเทศ ทรงเปิดมิติใหม่โดยการเผยแผ่ผ่าน สถาบันตุลาการ ทั้งในประเทศและในระดับนานาชาติ เช่น การพระราชทานพระไตรปิฎกสากลชุดปฐมฤกษ์แก่ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก และศาลฎีกาแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นต้น อีกด้วย

พระอัจฉริยภาพด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมทลวงนราธิวาสราชนครินทร มีความสนพระทัยในด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี เป็นอันมาก แม้แต่การเสด็จระหว่างปฏิบัติราชกิจ ก็ยังทรงสนพระทัยในสถานที่อื่น ๆ และเสด็จไปทอดพระเนตรสถานที่นั้น ๆ ด้วยพระองค์เอง ยิ่งไปกว่านั้น ยังทรงเป็นผู้นำคณะบุคคลและสมาคมต่าง ๆ ไปทัศนศึกษาโบราณสถานหลายแห่ง อีกด้วย อีกทั้งยังทรงนึกถึงประชาชนทั่วไป โดยได้พระราชทานข้อแนะนำแก่ผู้สื่อข่าวของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ ใ้เน้นข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อใ้คนไทยมีความรู้ที่ถูกต้องเพื่อจะได้สำนึกคุณค่า และรู้จักรักษามรดกของชาติไว้ใ้ชนรุ่นหลังต่อไป การเสด็จทอดพระเนตรโบราณสถานแต่ละแห่งในแต่ละพื้นที่ และในแต่ละจังหวัดนั้น สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมทลวงนราธิวาสราชนครินทรมิได้ทรงรับทราบเพียงข้อมูลจากการบรรยายของนักโบราณคดีเท่านั้น แต่ทรงศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น ๆ มาก่อนด้วย และทรงสอบถามรายละเอียดจากผู้รู้อย่างลึกซึ้งและรอบด้าน ด้วยความรักและความห่วงแทนมรดกทางประวัติศาสตร์ของชาติ ทรงสอบถามถึงวิธีการบูรณะซ่อมแซมโบราณสถาน การขุดสำรวจ การฟื้นฟูบูรณะ และผลกระทบต่อประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกับโบราณสถานนั้น ๆ ทรงพิจารณาด้วยหลักวิชาการ และทรงวินิจฉัยด้วยเหตุผล ทรงแนะนำ พร้อมทรงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาทุกด้าน ในทุกหนแห่งที่เสด็จไป เพื่อให้สมบัติของชาติคงอยู่พร้อมคุณค่าตามเวลาและสถานอันสมควร

ในด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ทรงส่งเสริมงานแสดงต่าง ๆ เช่น ดนตรีคลาสสิก ละครอุปรากร ทั้งยังทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ งานแสดงและวงดนตรีต่าง ๆ เช่น วงดุริยางค์เยาวชนไทย วงซิมโฟนีออร์เคสตรา แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิ นาฏยศาลา ทุนละครเล็กฯ เป็นต้น และได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการแสดง ใ้การสนับสนุน ช่วยเหลือและส่งเสริม นักดนตรีคลาสสิกมาโดยตลอด

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมทลวงนราธิวาสราชนครินทร ทรงเป็นนักปราชญ์ผู้รอบรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และโบราณคดีด้วยพระวิริยะอุตสาหะของพระองค์เอง พระองค์ทรงพอพระทัยในการเผื่อแผ่สิ่งใ้รู้ที่เห็นแก่ผู้อื่น ใ้รู้ตามพระองค์ ทรงเป็นครูผู้ชี้แนะประชาชนโดยทั่วไปใ้เห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม โบราณคดี ประวัติศาสตร์และมรดกโลก อันก่อให้เกิดความรัก ความห่วงแทน และความตระหนักในความเป็นเจ้าของร่วมกัน

พระอัจฉริยภาพด้านการต่างประเทศ

สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมทลวงนราธิวาสราชนครินทร ได้เสด็จเยือนประเทศต่าง ๆ ตามคำกราบทูลเชิญเสด็จ อย่างเป็นทางการ และเสด็จเยือนเป็นการส่วนพระองค์เมื่อทรงมีความสนพระทัย การเสด็จเยือนต่างประเทศ นอกจาก

เป็นการเจริญสัมพันธ์ไมตรีกับเจ้าของประเทศแล้ว ก็ยังเป็นโอกาสที่ทรงแนะนำให้ชาวไทยรู้จักประเทศในแง่มุมมองต่าง ๆ อย่างถ่องแท้ด้วย ในการเสด็จเยือนต่างประเทศจะทรงศึกษาความเป็นมา ศิลปวัฒนธรรมของประเทศนั้นก่อนที่จะจัดทำกำหนดการ การจัดทำข่าวสารการเสด็จเยือนต่างประเทศ ทางโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย จึงมีไว้เพียงว่าเสด็จที่ใด และทรงพบใคร แต่จะให้ข้อมูลทุก ๆ ด้านของประเทศนั้น ทั้งทางลึกและทางกว้าง ทรงค้นคว้าข้อมูล และตรวจแก้บทโทรทัศน์ด้วยพระองค์เอง ก่อนการนำเสนอข่าวทุกครั้งเพื่อความถูกต้อง “...เพราะพอไปถึง เขาก็วิ่งไปถ่ายอะไรที่เขาชอบ ถ่ายดอกไม้ อะไรก็ตามนะ แล้วอันนี้ก่อน อันนั้นก่อน ฉันบอกว่าไม่ได้ พยายามอยู่กับฉันหน่อย เพราะฉันอยู่ติดกับคนอธิบาย...” ภายหลังการเสด็จเยือนต่างประเทศ พระองค์จะทรงนิพนธ์ และรวบรวมเรื่องราวของประเทศนั้น จัดพิมพ์เป็นหนังสือ และวีดิทัศน์พระราชทานเป็นวิทยาทานด้วย

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เวลา ๒ นาฬิกา ๕๔ นาที รวมพระชันษา ๘๔ ปี

รำลึกพระเกียรติคุณ “ครูปูชนียาจารย์”

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทรงงานหนัก และทรงมีพระกรุณา ต่อปวงชนชาวไทยมาตลอดพระชนมชีพ ๘๔ พรรษา จากพระอัจฉริยภาพ นานับการดั่งกล่าว ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าทรงเป็นดั่ง **ครูปูชนียาจารย์** คือ ทรงเป็น “ครู” อันเป็นที่ยกย่องบูชาแห่งครูและปวงชนทั้งปวงอย่างแท้จริงในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการตามความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เฉลิมพระเกียรติคุณของพระองค์ โดยถวายพระสมัญญา “พระกัลยาณมิตราจารย์” อันมีความหมายว่าพระองค์ทรงเป็นอาจารย์ผู้เป็นกัลยาณมิตรที่ประเสริฐ พระกรณียกิจ พระจริยาวัตร พระกรุณา ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เป็นที่ประจักษ์ชัดถึงความเป็น **ครูปูชนียาจารย์** อย่างแท้จริง

ผู้เขียนขอสรุปพระปรีชาสามารถและพระกรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ด้วยการนำคำประกาศสดุดีพระเกียรติคุณ เมื่อครั้งที่สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่พระองค์ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยยกข้อความตอนท้ายคำประกาศสดุดี มาดังต่อไปนี้

“...สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ไม่โปรดการสอนเนื้อหาสาระเพียงอย่างเดียว แต่ทรงเน้นความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์สิ่งที่เรียน ทรงแนะนำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียนแทนการจดคำบรรยาย ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงและข้อมูล ทรงอบรมสั่งสอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และความสำนึกในหน้าที่ของคนไทย นอกจากนั้นยังสนพระทัยและประทานวิธีเรียนภาษาต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการเรียนด้วยวิธีการคิดเป็นภาษาต่างประเทศที่ผู้เรียน สิ่งที่คุณเคยรับพระกรุณาธิคุณในฐานะ “ศิษย์” สำนึกอยู่ในจิตใจอย่างลึกซึ้งและแน่นแฟ้นก็คือ พระเมตตาที่ทรงมีแก่ศิษย์อย่างสม่ำเสมอ ทรงสนพระทัยในชีวิตความเป็นอยู่และการทำงานของคุณ “ศิษย์” ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ ประทานกำลังใจในการทำงานและการดำรงชีวิตอยู่เสมอ ทรงพระวิริยะอุตสาหะในสิ่งที่ทรงสอนไปแล้วอย่างต่อเนื่อง มีพระขันติธรรมและทรงวางพระทัยเป็นอุเบกขาต่อพระกรณียกิจ

ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือประสบอุปสรรค รวมทั้งทรงเป็นแบบอย่างที่ดียิ่งของผู้ที่ตั้งใจทำงานเพื่อสังคมและชาติบ้านเมือง

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมี “วิญญานครู” อันเป็นผลจากพระปัญญาอันชาญฉลาด ลึกซึ้ง มีน้ำพระทัยที่เยือกเย็น ได้ประทานพระเมตตาหาญกล้าแก่ผู้ที่เป็นศิษย์ ผู้ที่ทำงานสนองพระดำริ และประชาชนชาวไทยอย่างกว้างขวางทั่วหน้า ทรงค้นคิดอุปกรณ์การเรียนการสอนและวิธีสอนวิธีเรียน ทรงแสดงให้เห็นว่าทรงมั่นในธรรมอันประเสริฐ นับได้ว่า ทรงเป็น “ครู” และ “ผู้นำครู” อย่างดีเยี่ยม

โดยที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงมีคุณวุฒิและพระเกียรติคุณดีเด่นในทางวิชาการ ทรงแสดงพระปรีชาสามารถ พระวิริยะอุตสาหะ และพระเมตตา ประทานแก่ข้าราชการ นักวิชาการ ครู นิสิต นักศึกษา และนักเรียนทั่วประเทศเป็นเวลานาน พระกรณียกิจของพระองค์ท่านเป็นผลดีต่อการศึกษาหลายระดับอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงลงมติเป็นเอกฉันท์ ถวายปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ เพื่อประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏยิ่งขึ้นสืบไป”

เอกสารอ้างอิง

- จักรสุรภัทร์ จันทรวงศ์. (๒๕๕๑). นาวาธรรม : นำชมวัดป่าสิริวัฒนสุทธิ ในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.
- เจดิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เนื่องในวโรกาสมหามงคลเจริญพระชนมายุ ๗ รอบ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐. (๒๕๕๐). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวัฒนธรรม.
- ทัศนาวลัย ศรสงคราม. (๒๕๕๐). แสงหนึ่ง คือ รุ่งงาม : หนังสือประกอบนิทรรศการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- “พระตั้งแสงเทียน เลื่อนลับ สู่ทิวทาว”. (๒๕๕๑). ในแพรวปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๖๘๑ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๑ หน้า ๑๔๖ - ๑๗๖.
- สถิต ณ ดวงใจ เจดิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. (๒๕๕๑). พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๑). อาทิตยคุณธรรมของการศึกษาไทย : เจดิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์. กรุงเทพมหานคร : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- แสงสุรีย์ส่องท้าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เทิดพระเกียรติพระเชษฐภคินี ๘๔ พรรษา. (๒๕๕๑). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

